

Szerkesztőség:

Petőfi-utca 1. szám II. emelet

Börmentő leveleket csak ismert
kéztől fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Petőfi-utca 1. sz. (Ungerleider Albert
kinyomtatásában.)

Hirdetések díjazása szerint.

Egyes szám 5 kr., ünnep- és vásár-
nap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben bához hordva.

Egyes évre	12 frt
Fél évre	6 frt
Negyed évre	3 frt
Egy hónapra	1 frt

Vidékire postán küldve:

Egyes évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Százalékot nem adunk.

Október 6.

Ma mennek utoljára ki ahhoz az igénytelen emlékközhöz, mely az aradi tizenhárom vértanú halálának a látható jelüléül támadt.

Egy év múlva már a díszes, a hősök hőseihez méltó s az országban páratlan szobor előtt fog ünnepelni kegyeletével a nemzet, Arad Szabadságtérén.

Ma még az egyszerű szürke márványkő előtt fakad fel a hazafias kegyelet imája, s egy év múlva már országvilágra szóló fényrel adjuk meg az örökemlékeztető vértanú porainak a glorifikáló áldozatot.

A Világos felől támadó szellő ma a vár oldalán csap át a szentelt rögökön, kiemelkedő rácsos emlékre s csendes süsogással vegyül bele az oda záródokolt hazafiak kegyeletos szavaiba, míg holnap... egy év múltán harsogó zajjal tör át az országban, majd a vértanúk városának Szabadságtérére, hol az egész nemzet képviselői veszik körül a nemzet fililreiből a művészi lángelme alkotta impozáns szobrot, a mely előtt talán születése óta legerősebben, legtöbb büszkeséggel és az erő öntudatának legnagyobb fenségében fog elhangzani a „Haza” rendületlenül.

Nagy, különös szerencse az nekünk aradiaknak, hogy ilyen szentelt föld a mi földünk és nagy, különös szerencse az nekünk aradiaknak, hogy ilyen nagy jellemek hősi halálának emléke veszik körül a mindennapos életben is. Nagy, különös szerencse, mert mi vagyunk a nemzet kegyeletos érzelmeinek a letéteményesei a tizenhárom vértanú emlékével szemben. Es a mi hazafiságunk itt, a nagy katasztrófa helyéhez közel, a kiengesztelődés érzelmeiben erősödik évről-évre a politikai érettség legnemesebb inkarnációjává.

E napon az a tudat eshetik legjobban, hogy méltók vagyunk a nagytizenháromra. Ezt vegye fel ajkainkról az ő szellemük szárnyán az ég és lássák az

örök fény honából, hogy nem ok nélkül haltak el, mert ma szabadabbak, erősebbek vagyunk mint valaha. Erőnk, faji fennállásunk ereje ma tűnhetik fel legnagyobbak, midőn újra átérizzük, hogy milyen nagy katasztrófát, s milyen sötét korszakot éltünk túl és mint veti rá verőfényét a ma, a rettenetes, a visszateherlenül elmúlt tegnapi.

Legyen hát újra a nemzeti önértzet napja az október 6.

Legyen újra a nemzet áldása az aradi tizenhárom porain.

Legyen újra szívünkbe vésva a példák példájaként az ők élete és halála.

Es ha a szentek élete csodákat teremtet a földön, a hazaszeretet e tizenhárom szentjének élete váltja meg örökre a nemzetnek a mai szabad Magyarországot, hogy most a kik élünk és a jövődönök magyarjai tudják erőssé tenni a hazát, s melyért ők a mártírok halálát szenvedték.

Legyen áldott, a mi magyar él, az ő emlékek, miképpen áldott az ő haláluknak gyümölcse: a szabadság...

Dako-Románia megtagadva. A nagyszobeni „Tribuna” a „Doda” ügye alkalmából hosszabb cikksorozatot közöl, melyben egy helyütt, — alig hiszünk zsemeimnek, — a románokhoz fordulva, ily hangon beszél:

„Ne figyeljétek Dako-Románia utópiáját, és különösen ne engedjétek azt, hogy titeket elármíthassanak azon ügynökök, a kik hozzatok befurakodhatnak és titeket a házra és reátok nézve kompromittáló és veszélyes dolgokra biztatnak. Lássatok dolgaitok után és ne forgáčsoltok szellemi tehetőségetek oly delibábszába, a mely álmoként szétfoszlik. Ne töltek románoknak nem szabad valószínűsítet a tian eszméket táplálunk. Nekünk ott kell lennünk, a hol a haza és a tróu jóléte reklámát minket, a melyektől sohasem fogunk megválni. A trón és a haza alkotmányában vetett hitünk, idővel meg fogja győzni honfitársainkat is ösztönösükről és hazafiaságukról.”

Hát ez a beszéd annyira helyes és hazafias, hogy — igazán szólva — nem is várjuk a „Tribunától”, azok után, a miknek

eddig hasábjait megnyitotta. — Ilyen beszéd a „Tribuna”-tól — valósággal transzsubstanciacio. Váratlanul és kellemesen vagyunk meglepve. Nem is kérjük, mit, kinek a tanácsára ír most így? Ha ezután is így ír és beszél, el fogjuk hinni, hogy őszintén és komolyan mondja, a mit mond és nem esinal taktikát — ad hoc. Akkor aztán könnyen meg fogjuk érteni egymást, a mit különben őszintén óhajtottunk. Csakhogy az addig és azért tartson, hogy Slavici minél hamarabb haza jöjjön — Vácziól.

A „kievi” luteránusok. A bánya-kerületi ág. ev. superintendencia küldöttéi mint minden évben, ez idén is egybegyűltek a fővárosban, hogy folyó hó 4-én s következő napjain megtartsák évi gyűlést. A csütörtöki istentisztelet után a dékateri evang. egyház épületének disztermében megkezdődött a gyűlés, melyet Fabiny miniszter és felügyelő rövid üdvözlő beszéddel nyitott meg. A püspöki jelentés felolvasása után, nagy viad indult meg. Thébusz zólyomi lelkész kérdést intéz a békési esperességre, miként van az, hogy a püspök száz forinttal jutalmazott a Zsedényi-alapból egy csabai tanítót, ki abban a hírből áll, hogy panszlávsa „Hlas Narodabae és „Narodni Listy”-be írott? Kérde, hogy vajon az esperesség ajánlotta-e az illető tanítót jutalmazásra?

Zsilinszky Mihály békési felügyelő kijelenti, hogy az esperesség mást ajánlott és Szeberényi püspök önhatalmúlag járt el, midőn az illető jutalmazta.

Ez a kijelentés valóságos vihart idézett elő; többen szólaltak fel s midőn a zaj egyre nőtt, Fabiny elnök esztitani igyekezett a gyűlést zsetet.

Beniczky Gyula, a pénzügyi közigazgatási bíróság tagja, napirendre tért indítványoz.

Heves vita után Szeberényi püspök szól fel. Kijelenti, hogy a csabai tanító panszláv üzemleiről nem volt tudomása s ez iránt az esperesség vizsgálata fog tartani. Ő a csabai tanítót szegénységére és nagy családjára való tekintettel kivételesen jutalmazta. Beismeri, hogy szabályellenesen járt el, de igéri, hogy jövőre a szabályokat sohasem fogja figyelmen kívül hagyni.

Zsilinszky Mihály az igéretre hivatkozva, eláll annak fejtegetésétől, hogy Szeberényi püspök mártóbb ízben tanusított önkényes eljárást. A közgyűlés ezután elfogadja a napirendre tért.

Geduly felhívja a közgyűlés figyelmét arra, hogy a kievi ünnepélyen, a melyben való

részvételt a király öfelsége nemrég a diakovári püspökkel szemben oly élesen megróvta, a bacsmegeyei ág. ev. esperességből a pázuai lelkész részt vett, nemkülönben a világiak közül Mudrony is, a ki pedig egyházi hivatalokat visel. Kérde tehát, mit szándékozik az elnökség e tárgyban tenni?

Fabiny Theofil elnök válaszában kifejti, hogy ugyan e tárgyban nógrádi Szontagh Pál indítványt jelentett be, mely holnap kerül szönyegre. Ajánlatosnak tartaná, ha Geduly interpellációja ez indítvánnyal kapcsolatban tárgyaltnék.

A közgyűlés ezt elfogadva, elővette a napirend sorozatos tárgyait.

Torontálból.

október 4.

A nép szenvedélyeit felkorbácsolni még egy oly államban sem tanácsos és észélyes, melynek lakossága egy nemzetiséghez és fajhoz tartozik; de hogy különböző ajku és nemzetiségű államban valóságos bünt követ el az, ki meggyújtja ezt a veszélyes kanócsot, azt bizonyíthatják azok, kik az ily törekvések gyümölcset szemlélni kénytelenek.

Torontál vármegyében a német ajku lakosság hazafias érzületének soha senki sem kételkedett s egy részének hazafiságában ma sem kételkedik senki. Azonban egy oly áramlat vehető észre mégis, mely habár csak az alacsonyabb néprétegekben jelentkezik is, még is kételkedésre szolgáltat okot, a német elem egyrésze hazafiságának őszintesége iránt.

Honnan ezen jelenség?

Mi ezen jelenség okának a politikai párt-tusák természetellenessége mellett — legfőképp a német lapok azon magtartását tekintjük, mely hazafiasnak egyáltalán nem, — tisztességesnek még kevésbé — becsületesnek pedig legkevésbé mondható.

Tisztelet a kivételeknek.

Kiakarjuk magunkat magyarázni, hogy megértessünk, és hogy félre ne értessünk.

A mérsékelt ellenzék, mely belátva, hogy tiszta magyar vidéken se hideg se meleg politikájával célját el nem érheti, már 1884-ik évben különös előszeretettel tüzte ki lobogóját Délmagyarországnak különösen azon választókerületeiben, melyekben a németiség na-

gyobb számban volt képviselve és megkezdé a harcát. Belátta azonban, hogy ha a németiség valamennyivel hiszke-nyebb is mint a magyar, még kevésbé ideálista ennél, és hogy ennél fogva az agitációnak oly nemet kell kigondolni, mely két irányban hathat a német elemre! Tudták, hogy a német munkás és vagyon-szerző nép; s tudták, hogy szorgalmának gyümölcseire egyrészt, másrészt pedig a nagy német nemzet után affektált műveltségére hín. Akként kellett tehát kigondolni az agitációt, hogy a vagyont szerezni szerelő német elemben a nagy birtok elleni gyűlöletet szítsák fel és hogy a magyar institúciók gyalázásával emeljék a német műveltség értékét.

Az agitáció ily irányban meg is indult s a mérsékelt ellenzék első emberei mondottak olyan beszédeket, melyek miatt — ha egyszer miniszteri tárczához juthatnak — önmaguk fognak elpusztulni.

A német sajtónak már t. i. a vidéki, főképp temesvári sajtónak ez épen kapóra jött, s igyekeztek is megragadni a kedvező alkalmat s igyekeztek egymást tullicizálni a könnyen hívó közönség előtt.

Azon lapok között, melyek a német Bauernverein megalkotására s a német elemben a magyar institúciók irányábani ellenszenv felkeltésére leghatályosabban közreműködtek, első helyen áll a Nagy-Kikindán „Der freimüthige Landbote” ezimel megjelenő hetilap, melyet Temesvárról szerkeszt bizonyos Kádár előbb Binder Antal nevű egyén, ki egymaga több piszkot szórt a magyar institúciókra, mint kollegái összesen.

Es a nép, mely nem gondolkozik, de mely örömmel látja és olvassa, ha az »urak» nem csupán gyanusítva, de becsületükben is meghurcolva lesznek, — beszívja magába azokat az eszméket, melyeket egy másként megélni nem tudó kez az előfizetők számára szaporította és saját zsebe érdekében tett papírra s mely kéz nem riad vissza attól sem, hogy a magyar elem ellen keltsen idegenkedést és ellenszenvet ebben az országban, melynek neve Magyarország.

Igaz, hogy az eféle demagogok sokat mernék s az is igaz, hogy a kutra járó korszak sorsa szerint egyszer eltörnek, vagy elmerülnek; ámde az is igaz, hogy a nép legalacsonyabb műveltségi fokú részét metelyezve meg, olyan bajokat is

„Az ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

(Október 6.)

Aradi akasztófa.)*

Partja Marosnak, bánatos halom, a mi Kál-várának te,
Sirva fut a szellő s nyögve bitód alatt.
Ünnepet itt ilet a szarnok, vérdíszolatok ti
Voltoatok a hazáért s haza hősei mind
Martyrok! Álmaitok legyen édes. Termi a
Jót. A halálból kél a szabadság, az új.
Martyrok! Álmaitok legyen édes, az újra
szabad hon
Képe legyen bájló álmaik a sir ölén.
Higgyétek nekem: habni s a hont álmadni
szabadnak
Jobb, mint élni, mégis látni bilincseiben;
Majd ha szabad lesz végre, bitótok legyen az
emlék.
Mint leve, melyen halt Jézus, a durva kereszt.
Ezt követik csimerükből, mert egyháza
való es
S hármias halmaikon állni fog a bitófa...

„Visszaemlékezések.”

(Ormos Zsigmondától.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája —
Ez a cím azon mű III-ik füzetének, melyet Ormos Zsigmond temesegyei főispán írt és mely e napokban hagyta el a sajtót.

A 76-ik életévében lévő ősz férfiú, kinek vállaira két törvényhatóság adminisztrációjának terhei nehezdednek, — egy ifju ruganyosságával ül cétanként íróasztalához, hogy munkához és tevékenységhez szokott életerejét hasznosítsa a magyar irodalom érdekében.

Fenti műve gyűjteményeinek leírását tartalmazza: azon gyűjteményét, melyet

*) Szemere Bertalan kiadással költeményekből a „Magyar Szalon”

szerény anyagi körülmények mellett ritka művész és műtámlára való tudományosság-gal s értelemmel szerzett össze.

A füzetben 153 olaj és tempera festmény van leírva, melyek részben eredetiek, részben kitűnő festőktől eredő másolatok. Nem csupán a szakember, de a laikus is megélni képes e festmények értékét és becses voltát, ha feleltem, hogy eredeti festmények vannak Giorgio Barbarellitől, Giovanni Bellinitől, Paris Bordonétól, Carlo Cagliaritól, Agostino Caracitól, Ducq más-kép Jan le Ductól, Franceschinitől, Giordano Lukástól, Fyt Jánostól, Hamiltontól, Kupeczkýtól, von Schmaedeltől és az utóbbi időben nagy híre jutott Joannovits Páltól, Ligetítől, ifj. Markótlól, Wouwermantól, Zimmermann Alberttől stb.

A füzet továbbá 2 pastell, 3 chinai festményről nyújt felvilágosítást.

Továbbá 36 aquarell festményről találunk pontos leírást.

Az aquarell festmények között vannak Bissingen Antal gróf sami nagybirtokosnak művészi kivitelű festményei, melyek bármily előkelő képtárban méltán foglalhatnának helyet; továbbá Carriera Rosalba, Danzer Lajos, Fries Bernát, de Gand, Mayer Frigyes, Moixner Lajos, Telepy Károly és a műncheni „Fliegende Blaetter” genálie rajzolójának Erdlich Bernát Ernőnek neveivel találkoznunk.

Miniatur festmény gyűjtemény 41 darabból áll; Fischer, Frey, Haller, Koch, Kraft József neveivel.

Tusfestményből 6 darabot sorol fel a füzet; míg a kézirajz gyűjtemény 41 darabból áll: ez utóbbiak között találjuk, Callot, Caracci, Kobel, Kupeczki, Munkácsy, Píloty, Schwanthaler, Thiersch, Wächer stb. s a korán elhalt Szilasy Géza nevét.

A füzet ezenkívül a gyűjtemény többi részével foglalkozik s 49 drb porcellán és Poterie; 112 drb sokszorozó művészeti fény-

kép, fős ütvény, mű faragvány, köipar: ércműt; szőnyeg és himvarrás; üveg, összesen 598 drb műtárgyról nyújt leírást és tájékoztat.

E leírás páratlan szorgalom és óriási tanulmányra mutat azonkívül, hogy meggyőző bennünket arról is, miként lehet szűrebbé vágyon mellett valóban műbecselel bíró alkotásokat összeszerezni, és hogy az, ki a munkához hozzászólt, korának előre haladottsága dacára sem szűnik meg hasznosítani magát.

Es Ormos Zsigmond valóban a munkának élt egész életén keresztül s annak él ma is; a szabadságharc leverése után fogasgából kikerülve, nem hogy hazafai elbuzulással és semmittevésével töltötte volna idejét, ellenkezőleg művészi tanulmányainak élt; bentazta a külföldet, hogy ismeretét gyarapítsa s egymás után jelentek meg művei és értekezései, melyek az akadémiai tagságot szerették meg neki. 1867. évben az alkotmányos tisztikarba belépett s ezen állásában éppúgy mint az 1871. évben elnyert főispáni állásban soha sem maradt bütlén a tudományossághoz és az irodalmi működéshez. Most is, ha a nap gondjai után a méltatlan támadások ellen boldogult menhelyül szolgáló szabadságra visszavonul, nem megy phenni, hanem odalt íróasztalához a tiszteletet gerjesztő ősz férfi s le nem nem nyugszik addig, míg adóját az irodalomnak le nem róva.

A politikai élet azon örületes házajaja, mely természetellenesen lett felkorbácsolva, a 76 éves tisztes ősz sem kíméli meg; csak hogy az a megtámadás nem bánthatja őt, ha becsületes munkában eltöltött idejére visszagondol s ha a haza és a magyar irodalom érdekében egy emberként állt tett fáradozásait tekintetbe veszi; de még kevésbé bánthatja akkor, ha becsületes támadóival szemben tisztelőinek számát látja.

Adjon az ég a magyar nemzetnek sok oly férfit mint Ormos Zsigmond, — ki a szolgálát terhei mellett a hazának más oldalán is kíván hasznára lenni!

Látszat és való.

(Regény öt könyvben.)

— „Aradi Közlöny” számára németből fordította: —

DENISE.

Második könyv.

(12-ik folytatás.)

Bodo, kinek arczát az öreg gróf utolsó szavai közben élénk pir borította el, most elcsúszott. Átjányak joggal szemrehányásaival szemben ő is elfelejtette a nyugalmat a mit eddig megtartott.

— Elfajultnak nevezek engem, — kiáltott visszafojtott hangon, — mert nem akarom feláldozni becsületemet az üres látszat báványának! Ki pazarolta el örült gondatlansággal a Reinsteinék örökségét, ki gyalázta meg először a család hagyományát mely után az apák kötelesek az örökölt birtokot minden hiány nélkül megtartani gyermekek részére? Te — te tetted ezt! Te egyebet nem ádál nekem a világba egy zengetes névvel, a mi vagyon nélkül egy nagy teher. Egy oly életpályába kényszerítettél, mely szerencsétlenné tesz engem, és most azt kívánod, hogy adjam oda az utolsót, a mit még megtartottam, férfi lánkségemet, hogy adjam el magamat, érv gárd ezim után vágyódó bankar leányának, a ki az előnyért, hogy grófné lehet, megfizeti előadásaidat? Miért is ne? Hiszen ez oly méltó, oly ősi egy nemes emberre nézve! De számítárod nem talál. En férfi lettem, nem egy pulya és nem adom el magamat. Brutális gunnyal visszautasítottad a kezét, melyet neked nyújtottam — rösztyünk. Többet nem adhatok, mint önönmagamat, tudományomat, erőmet, a mik ismét felépitették volna azt, a mit te elromboltál. Ezt az áldozatot örömmel hozom — de meggyőződéseim áldozatát — soha!

— Kölyök, nyomorult, elfajult kölyök!

— kiáltá a gróf, fogait vicsorgatva és kezét felemelve. Bodo erősen nézett szemébe. A két férfi egy pillanatilag fenyegetően állott egymással szemben, azután a gróf erőteljes hanyatlott egy székre. Megingott erőssége nem bírta kiállani az ilyen szenvedélyes jeleneteket.

Bodo az asztalhoz közelélt, hogy az inas után csejengessen. A gróf azt hitte, hogy őt akarja segíteni és heves elutasító mozdulatot tett a kezével.

— El — el, — törtöki, — szemeim előtt — az én fiam nemes ember nem nyarsopolgár! Nyujtad be lemondásodat, tedd le kardodat, melyet megbecstelenítettél, légy az, miután szíved vágyódik, egy paraszt; igyekezzél saját erődből, a mire oly büszke vagy, valamire jutni — de ne viadl többé őseid nevét, kiket sirjokban meggyalázol.

— Szavaid nem ártenek, — válaszolt nyugodtan Bodo, és szemében a nemes lelkesedés tüze lényelt. A gyalázatot, mit fejemre akarsz hozni, read harul vissza. Igen legyen úgy, a hogy mondd. Ezenlét lemondok szíltetésen minden előnyöiről, hogy szabad és független férfi lehessék. Tudományomat, becsületes iparkodásomat, a mit te megvetesz, a mit eddig büntül rótlak fel nekem, ezenlét érvényesíteni fogom a magam és az emberiség részére. Ha nem működhetek ott, a hova a természet helyezett, úgy a saját erőmből fogok magamnak szerezni egy új működési tét!

— Akkor vedd csak mindjárt feleségül a páztor leányt, — gunyolódék a gróf, — hiszen hozzád való. De ne viseld nevesmet — lemondok rólad örökre!

Bodo csak egy sajnálkozó tekintetet, mely ment volt minden gyűlölet és dühöl, vetett a megtört emberre, a ki még most is, a sir szélén, a szenvedély rabzolgája volt.

— Ha majd egyszer nagyon pusztának és barátságatlannak fog tetszeni a régi kastély, vagy ha a bítelezők nem hagyják benne többé nyugodni, akkor emlékezni, hogy van egy fiad. El fogom feleltetni, a mi költünk történt és csak arra gondolni, hogy atyám vagy, laten veled!

Mikor Bodo az előszobán áthaladt, megpukasztotta Bazil. Az öreg szolgának

provokálnak, melyek társadalmunk és nemzetiségünk veszélyesei.

A „Der freimüthige Landbote“ külsőben csakis Temesvárról tartja fenn magát, hol a polgárság haza-ellenes érvelni részéről nem csupán szellemileg, de anyagilag is támogatva van, míg az elfeledett elemek részéről szintén pártolásban részesültek.

De jövőre többet.

Srossmayer püspök a pápához.

A „Kölnische Zeitung“ október hó 3-diki száma közli az igazolási iratot, melyet Srossmayer püspök folyó évi szept. 21-éről keltetve (a püspökök 6 felsege általi rendre utasítása Belevon szept. 12-én történt), XII. Leo pápához, a kievi távirat ügyében intézett. A „Kölnische Zeitung“ kijelenti, hogy az iratot „Srossmayer püspök megbízója“ küldött meg neki. A „Köln. Ztg.“ szerint a püspök irata szláv stílusban erősen színezett hízelgésekkel kezdődik, melyek a pápához vannak intézve s aztán áttér az igazolási kérésre. A „Köln. Ztg.“ az igen erős szláv érzülettel áthatott iratból, melyben e lap a bűnös táviratnak magyarázatát igen is, de igazolását nem találhatja fel, a következőket idézi:

Szentséges Atya!

Midőn nekem IX. Pius pápa 6 szent-sége kegyelméből és 6 felsege, Ausztria császárnak kegyéből 1849. esztendőben, tehát majdnem négy évvel ezelőtt, a boszniai és szeremi püspöki méltóság, a diakonári püspöki székhelyrel adományoztatott, — azt hittem, hogy magas főpásztori hivatalomnak az által feleltet meg legjobban, hogyha nemcsak tudásomat és tapasztalataimat, hanem eszményi meggyőződésemet is egyházmegyéim bűneinek szentelésére, Szereim működésében azonban sok, igen sok hiányt figyeltem meg, melyek, kik szintén tanulni akartak tőlem, kik ajkaimon kelttek, hogy ha hozzájuk szóltam és nem kelt-e nekem az ilyen hüségét hasonló hüség, az ilyen szeretetet hasonló szeretettel viszonozom? Szereim működése a k az én egyházmegyéim lelkeiért szabad-e dobogni? Nem, az én szívem sziklaszilárd hüséggel van az én egész forrón szeretett nagy nemzetemért, mely hitteért és uralkodóimért már oly sok csatát érten vért és ezzel együtt átöleli amaz egész nagy népecsadót, melyek a szláv köznép kitérési által egymással elszakíthatatlan testvériségek. Hogy ha valóban szentesség legalázatosabb fűnek szive nemzetem és az ő testvérménei csak parányi részének lehetett szentelve, hogyha én valóban azzal, hogy mindig szláv testvéreim millióinak összességét éreztem s működtem, vétkesem tulajdonképeni magas főpásztori hivatalom ellen, úgy önmagam kész vagyok keresztény alázatossággal elviseálni minden poena latos potestatiat. Távol legyen tőlem, ő szent atya, hogy a te szellemi szemeid elé akarjam varázsolni azon évszázadokat, a melyekben a szlávok kardjának oly sokszor kellett a napfényben ragyognia, hogy visszaverje a mozlímeknek világrészünk nyugtató ellen intézett támadását. Míg a románok és germánok, minden veszély elől elrejtve, mely a népek tulajdonképeni életét fenyegethette, egész erőnyükkel műve-

lőddél fejlődésükön dolgoztak. — szlávoknak a legutóbbi időkig az volt soruk, hogy azon szerencsésebb népejok védőül kellett szolgálniok, kik nem laktak a keresztény földterületek határain. A szláv szíve vért adta oda azért, hogy annak idejében az európai kereszténység ellen intézett legfeszélyesebb veszélyt, az izlannak az észak és a nyugat elleni támadását visszaverje. Mint a magyarok, úgy a horvátok is vérétek, mint az osztrákok, úgy a horvátok is küzdöttek istenért és császáráért minden csatában, a hova őket isteni fűlelem és hazafiaság vezette. És én, a ki büszkeségemet helyezem abba, hogy a nemzetből való vagyok, ne legyek az ővé szívem egész melegevel, mely népének szenvedéseit éppen olyan jól ismeri, mint annak magas erejét? Az én eljárásom miást igazoljam magamat előttem, őh szent atya, az én állítólagosan kereszténytelen hazafiatlan eljárásom miatt, mely életem egyik legszomorúbb örökét okozta nekem? Igaz, hogy én már évek óta behatárolt foglalkozom nem katolikus szláv testvéreim millióinak hitvallásával, de — örömtelen büszkeséggel akarom ezt ma bevallani — csak azon célból, hogy az okokatszent egyházunk karjaiba vessem. Ezt tekintem törvésem céljának, tulajdonképeni apostoli hivatásomnak, és ha valamikor a te apostoli áldásoddal, az ur kegyelméből, a fenséges eszményiséget elérhetem, akkor Szentséged legalázatosabb fia faradt fejét örömmel hajlítja nyugalomra. Az oroszok kátholizálása, a magyar értelmiség a lé és művelődési foknál fogva, a melyen Európa e leghatalmasabb népe létezik, bizonyára könnyebben valószínűsíthető, mint a bolgároknak és szerbeknek a kátholikus hitre áttérítése. Ez irányban tehát Oroszországnak hódító művelődési kulturálatát kellett teljesítenie, fenségessebb és magasabbat, mint a mió bármely véres győzelem és föld csatáiban. Az oroszok a kereszténységre való áttérése kilencz százados évfordulóinak megünneplésében, mint jó osztrák és horvát hazafiainál örömteljesebben hittem részt vehetni, minthogy a kievi kereszténységi ünnep kimondhatatlanul szép napnak emlékézt jelenté, ama fenséges nap emlékézt, melyen milliónyi lélek a hitelenség és pogányásg sötét éjjeléből a kereszténység világos magaslataira felvezetett. Azon politikai rendszer iránti magatartásom, mely jelenleg a Habsburg császár ház magasztos koronájához leghívebben ragaszkodó horvát-szlavon királyságban uralk, nem nevezhető sem dynastia-ellenesség, s nem hazafiatlanság. Az utóbbi szemrehányástól legjobban megvédhet engem a forró szeretet, melyet drága horvát nemzetem iránt mindig tanúsítottam, és a melyet számos esetben tetleg bebizonyítottam. (A püspök feleltemi levei jólérett ki fejtett működését, így különösen a diakonári dom és a zágrábi Ferenc-József egyetem alapítását.) Szent atya! Az Ausztriában ez idő szerint uralkó kormányának, tehát a trónnak is, támaszai nekem, a jelen évben ünnepelt jubileus misém alkalmával üdvözlő feliratot küldöttek, a melynek szívessege melyen meghallott, sőt nagy örömmel töltött el. E magas tanúság, felvilágosult férfiak bizonyára nem kevésbé szeretik és nem kevésbé tisztelik császáriukat, mint a fejedelmek magyar tanácsadói. Ez utóbbiaknak politikai eszményképét szláv testvéreimnek teljes elnyo-

más képezi, kiknek jogai érdékekben én nem kívánok mást, mint igazságot. Ennem vagyok megelégedve a hazában levő mai politikai rendszerral; nem lehetek azzal megelégedve, mert az egy nagy és szabad nemzet elnyomásának rendszerét, hiven megőrizt, finak drága vérvél sok százezresen megáztatott földjén. — De én ellenszenyemet kapólam falai közé rejtém, és sohasem tettem kísérletet, hogy azt a szószékről nyilvánítsam. Politikai jogaimat sem használtam ki, mint a törvényhozó testületet tagja és az utóbbiaktól évtizedek óta egészen távol maradtam. Mit akarnak tehát ellenem tőlem? Közlök némelyekre nézve talán a kellőnél tovább élek, a kik talán már kismellék egyház-megyeimnek a magyar szójárását ismerő örökösét.

Diakovár, szent Máté napján, anno Domini 1888. szent főpásztori hivatalom XXXIX. évében.

József György, s. k.

Bosznia és Szerém püspöke.

A „Bud. Corr.“ a „Köln. Ztg.“-ban megjelent védekezés iratára vonatkozólag a következőket jelenti:

A „Kölnische Zeitung“ ma ideérkezett száma Srossmayer püspöknek Leo pápához küldött vádiratának állítólagos tartalmát közli. Föltétve, hogy ezen jelentés a tényállásnak megfelel, a betegséggé hű püspök eljárását mértékellen, minden tekintetben indokolatlan, büntetendő agitációvá kell tekinteni. Hogy mit fognak mondani a püspök barátai ennek amaz állítólagos szándékához, hogy az összes óhitteket kátholikusokká akarja tenni, ez az ő dolga; de kétséget nem szenved, hogy az ilyen agitátor alól a működési alapot a pápa is tökéletesen elfogja vonni.

Vilmos császár Bécsben.

— október 5.

Vilmos császár Bécsben időzésekének második napjáról már távirataink értesítettek. Ezek kiegészítésül adjuk a következő új és rendkívül érdekes tudósítást október 4-éről keltetve:

Vilmos császár ma újabb meglátogatta Rudolf trónörökösét, a kindel hozzászában időzött. A Tisza a miniszterelnöknek adományozott rendjelt Vilmos császár felelelő szavak kíséretében személyesen nyújtotta át. — Bismarck Herbert gróf meglátogatta a magyar miniszterelnököt, ki a látogatást később viszonozta. Tisza miniszterelnök és Szóchenyi gróf kereskedelmiügyi miniszter ma este Budapestre utaznak vissza.

A tegnapi magánkijelentés, melyben Vilmos császár Tisza miniszterelnököt részeseitette s melyen kegyetlen szavak kíséretében átnyújtotta a fekete sárga rendjelyeit, Vilmos császár saját kívánságára történt.

Dél előtt fél tízkor a német császár uralkodók vezetése mellett az új Burg színház előtt tekintette meg. A villamos világitás éjszakai világítását a Matsch felfestményei előtt töltötték néhány percet, mely festmények a régi s az új színház fejlődését tünteti fel. Innen Hasenauer báró az uralkodókat az első emeleti nagy erkélyre vezette, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik az átellenben levő monumentális épületekre, a város házára, az egyetemre és az országháza. Ferenc József király a búsz közeget látható érzéssel mutatta meg az ifjú Bécs fényes épületeit, melyekről a német császár őszinte elragadtatással nyilatkozott.

Azután az uralkodókat a díszpályára vezették kiskerék. Innen szételtek a nézőtér felé, s adott jellel felvonták a függönyt. A szin a titótt von Berlichingen egyik jelenetének középkori szcenarióját mutatta, mely színművet győztesekkel alakult át, nyílt színen új szcenarióját. A szinpad technika a mutatóványa teljesen megnyerte a magas vendégek tetszését s nagy elismeréssel nyilatkoztak felele. Innen megint a foyerbe mentek, a hol a fejedelmek Charles mozt képeit figyelemmel szemléltek meg. Vilmos császár nem faradt el a gazdaság felidézett épületek minden egyes szobrát és festményét gondos figyelemmel vizsgálni. Ismételtén kifejezte ámulatát, mely pompában és nagyszerűen összehangzik az épület minden ize. Majd a főhercegi földszintes pályaháza, a király inkognitópályaháza léptek a fejedelmek. Az utóbbiban uralkodók egy pillanatra lelt, s azt mondá, hogy onnan kitűnő kilátás nyílik. Végig járva a csarnokokat s a közönség számára készült ruháztatókat, az uralkodók nem sajnálták a fáradságot és felmentek a negyedik emeletre, hogy a házat legnagyobb pontjairól is végitekintessék. A hosszú járás-kelés alatt az uralkodók folyvást igen jókedvetek voltak s Vilmos császár ajkairól több ízben humorisztikus észrevételek ropentek el, melyekre Ferenc József jóízű mosolylyal válaszolt. Ferenc József többek közt azt a megjegyzést tette: „Az új épület pompája és csábító, de mégis fáig, a kedves régi házat odahagyni“.

Vilmos császár számos találó megjegyzést tett a szinpad technika körébe vágó dolgokról, melyekből kitűnt, hogy a német uralkodó a művészet terén is alapos ismeretekkel bír. Három negyedórát tartott az uralkodók sétája az épületben. Dél előtt tízenegy órakor fogadta Vilmos császár a Burgban a bécsi főhercegi tábornokoknak tisztelgését. Harmincegy tábornok jelent meg báró Bauer közbe-

hadgyminiszter vezetés alatt. A hadgyminiszter beszédet mondott a német császárhoz, melyben kiemelte, hogy kiválóan szerencsének érzi magát, hogy a császári város tábornokait bemutathatja a magas vendégeknek. Vilmos császár megköszönte a szavakat, kezét fogott vele és sorban a bemutatott tábornokokkal is, kiknek csaknem mindenikét megköszöntésével is kitüntette. A sort a rangjában legidősebb tábornok, Döppner báró altábornagy nyitotta meg. Starnockel tengerészeti vizionáiról, Salis altábornagygyal Schleswig holstein hadjáratról, Kreuz altábornagygyal a főgyerek haladásáról, Waldstätten báróval pedig ama hadgyakorlatokról társalgott a német császár, melyeken együtt jelen voltak. A bemutatás háromnegyed óráig tartott, s ekkor szívélyes bucsu után a császár kíséretével elhagyta a nagy fogadó termet, a hol a tisztelgés történt. Távozása után ama rendjeleket osztották ki, melyeket a német császár egyes tábornokoknak adományozott. — A Reuss hercegnél tartott dejeuner után az idegen hatalmak képviselőit, a nagyköveteket, küveteket és politikai ügynőket mutatták be a német császárnak.

A nagy díszes ebéd a királyi palotában a tegnapi udvari hangversenyt még tuluszárnyaló fény és szin pompák képet nyújtott. A keskeny, hosszú, szokatlanul magas félköríves terem hosszoldalán és hátul fel egészen a karzatig gyönyörű szép régi gobelinok voltak fedve, csakis az ajtóknál voltak átjárók szabadon hagyva. 21 nagy kandelaber számtalan gyertyákkal valólagos fénytengeret árasztott el. A parkó alakú asztal felső keskeny oldalán két nagy ezüst váza állott. Itt a külső oldalon 11, a belső 8 teríték volt. E terítékek mindenike előtt 6 fehér ezüst pohár, egy zld serleg és a pezsgő számára magas talpas poharak állottak. Az egyszerű ezüst evészékök az ezüst tányéroktól jobbra feküdtek. Mindegyik tányéron, a német császár terítékén is, az asztalkendőhöz támasztva fehér aranyezüst kártya van rajta az illető vendég nevével. Az asztal jobb szírnán ezen kártyák kék, a bal szírnán rózsaszínűek. A felszolgált szolgálatmesterek vörös aranyozott, egy fekete aranyozott ruhát visel. Néhány vadász oldalukon vadászkesz és tülkkel színt a felszolgált közt van. A bronz asztaldíszeken sok Vilmos császár és az uralkodóház tagjainak képeivel ellátott bomboniere áll. A magas társaság a kis redoute-teremben gyűlt össze. Pontban 6 órakor léptek innen az éttrembe: Vilmos császár karján Erzsébet királynéval, Ferenc József királynéval, Stefánia trónörökösével, Rudolf trónörökösével, Mária Terézia főhercegnével és uralkodóházunk többi tagjai az összes vendégekkel.

Vilmos császár huszár egyenruhában volt, 6 felsege és Rudolf trónörökös porosz garda egyenruhát viselt. Erzsébet császárkirályné fenséges alakját gyönyörű ruhák és gyöngyök gazdagon hímzett altárszrua övezte. A királyné 6 felsege csodálatos szép ruhagyűjteményt ékezt, hasonló övet, nyakán feketebárány szalagon gyémántszermeket, szürke atlaszlegyezőt és hosszú keztit viselt. Stefánia trónörökösénél virágos karmazsin-piros bársony brokát (velours frappé) ruhát, magas hajviselést sok gyémánttal és tollal, rózsaszínű nyakszalagot és gyönyörű négy sor gyöngyöt viselt, bal vállán fehér tollas Mária Terézia főhercegné vállaskész virágos toleitet volt. Az asztal közepű helyét Vilmos császár foglalta el, jobbján ülték a királyné 6 felsege, Rudolf trónörökös, Mária Terézia főhercegné, Ferenc József főhercegné; balján 6 felsege Ferenc József, Stefánia trónörökös, Károly Lajos főhercegné, József főhercegné. 6 felsegikkal szemben ülték a közepű helyet elfoglaló Hohenzollern főhercegné, a királyné 6 felsege herceg nagykövét, Károly gr. külgyminiszter. A hátna a altábornagy: báró Bismarck gr., Bauer báró hadgyminiszter, Paar gróf altábornagy. — A társaság azonnal kezdte vette: az egész ebéd csak 70 percig tartott. Előbb sőt szolgáltak fel, melyből mind a két uralkodó ivott. Vilmos császár és a királyné 6 felsege gyönyörűen mélyedtek el beszélgetésbe és csak keveset ettek. A királyné 6 felsege egy pohár tejet adottot magának. Már a harmadik fogásnál — a zenekar előadását félbehagyta — felemelkedett 6 felsege és utána az összes jelenlévők és a király 6 felsege az egész teremben hallható hangon, néma csend közepette, a következőket mondták:

»Belső örömmünk és köszönetemnek adok kifejezést, hogy szerencsés vagyok 6 felsegét, Vilmos császár körműnkben üdvözlölni. A szívélyes hű és felbonthatatlan barátság és szövetség árszelmével, mely minket népeink javára egyesít, iszom császári vendégünk egész ségére. A mindenható vezesse őt azon a pályán, a melyre ő fiatal erővel, férfias bölcseséggel és elhatározással lépett. 6 felsege a német császár és porosz király, 6 felsege a császárné és királyné s a királyi ház éljenek!«

Miután az élénk „hoch“ kiáltások elhangzóit, Vilmos császár kezdetben kevésbé érthető, később azonban emelkedett hangon a következő felkőszöntőt mondták:

»Császári és királyi Felségednek kögyleges szavaírt meghatott szívvel mondom benső köszönetet és különösen örömetek, hogy ezt Felséged nevenapján tehetem. Nem mint idegen jöttem ide, hanem Felséged kegye által már évek óta kitüntette, istenben boldogul: nagyatyám uram szent hagyományát teljő-

sitem. Kírtó bált és tőrhétetlen barátság érzelmével emelem poharamat és iszom mélyen tisztelt szövetségeseim, 6 felsege, Ausztria császárné és Magyarország királya, 6 felsege a császárné és az egész császári ház egészségéért. Eljenek!«

Az e szavakat követő lelkes „hoch“ kiáltások után, mielőtt még a jelenlévők leültek volna, a király 6 felsege újból szót emelt a következő felkőszöntőhöz:

»Engedje meg Felséged, hogy poharamat emeljem Felséged hadseregére, minden katonai erőnynek fénylő példányára. A mi porosz és német bajtársaink éljenek!«

Ezen éljen-kiáltások tartós és élénk visszhangra találtak. Vilmos császár erre erőteljes hangon a következőben válaszolt:

»Iszom az osztrák-magyar hadsereg egészségéért. Bajtársaink, az osztrák-magyar hadsereg éljen! Még egyszer éljen! Es harmadszor éljen!«

A „Hoch“ kiáltások, különösen a jelenlévő német vendégek részéről igen élénkek és tartósak voltak. (Az itt közölt négy felkőszöntő, ezeknek már hiteles, hivatalos szövege.)

Miután az asztaltársaság ismét helyét foglalt, az ebéd tovább folyt. Vilmos császár néhány bontott vett. A fekete kávé Vilmos császár kevés tejjel vegyítette.

Egy negyed 8 órakor az ebéd véget ért, az összes jelenlévők a kis Redoute-terembe vonultak vissza, a hol egy óránál tovább tartó cseréle volt.

Az ebéd alatt játszó zenekart Strauss vezényelte.

Ezt Vilmos császár és a királyi család theatestélyen voltak Károly Lajos főhercegnél.

A „Pol. Corr.“ jelentése szerint Tisza Kálmán miniszterelnök Bismarck Herbert gróf tiszteltetésére, a ki Szógyény-Maria h. osztráfvonókkal e hó 16-án Budapestre érkezett, naponta díszes ebédet ad, a melyre a Szógyény-Zichy gróf és egykor konstantinápolyi nagykövétának magánlakásán Budapestről vadászati kitérőre érkező bécsi körökben nagyon érdeklődnek.

Taaffe osztrák miniszterelnök nem kapott rendjelet, viszont leguagyobb elismerést, Uhl polgármestert kitüntették. Azok az odaváló körök, melyek a nagy németiség felé huznak, ujjongnak a német császár demonstrációja felett, de komoly osztrák politikusok aggodalommal veszik tudomásul a történeteket. (Nekünk is feltűnt, hogy Taaffe nem kapott kitüntetést, de távol állunk attól, hogy ebben szándékosságot vagy ténitétet lássunk. Szerk.)

LEGUJABB POSTA.

Mit beszélt Tisza Vilmos császár? Hír szerint Tisza Kálmán miniszterelnök el volt ragadtatva a német császár fogadásával. A császár elmondá, mily kellemes benyomást tett rá a budapesti kiállítás, és hogy mily jól érezte magát Magyarországon. Örült, midőn hallotta, hogy Tisza fia a berlini egyetemen fejezi be tanulmányait. A felőrai beszélgetés alatt nem volt szó politikáról. — A bécsi fogadtástól egyáltalában nagy meglepéssel nyilatkozott Vilmos császár Tisza előtt is.

— Az engesztelhetlen Natália. Mint hiteles forrásból jelentik, Natália királyné megbízta képviselőjét, Pirocsánaczt, jelentse ki a király és a konzisztórium előtt, hogy ő sem a házasság felbontásához, sem az egyezkedéshez nem járul. A királyné szavakkal bocsátá el ügyését: »A királynak engednie, kapitulálnia kell!« (?) A királyné igen élénk közlekedésben van a bukaresti orosz követséggel.

Novkovic, szabadságot konstantinápolyi szerb követ utasítást kapott, hogy huszonegy óra alatt foglalja el helyét. Állítólag azért siettetik elutazását, mert Pirocsánaczzal való viszonya és a válsági ügyben elfoglalt magatartása teszi szükségessé. Garasanin a „Videlo“ban megcáfolja, hogy intrikált volna a válsági ügyben; hazugságnak jelenti ki ez állítást.

NAPTÁR.

Október 6 Szombat. Rom. kath. naptár: Brúnó. Prot. naptár: Fejligasza Görög orosz naptár: szeptember 24; Trizka az. Nap kél 6 óra 7 perczkor, nyugazik 5 óra 24 perczkor.

„Aradi Közlöny.“

Az év utolsó negyedéhez érve, bizalommal fordulunk az „Aradi Közlöny“ nagy közönségéhez. Reklámra, nagy szavakra nincs szükségünk. Politikai álláspontunkról idegenek ezek s rábúzik azokra, kiknek minden tevékenységük a nagyhangú szavakra szorítkozik.

meg kellett hallani a hangosan folyó beszélgetések egy nagy részét, mert haláláspadban, részletes tagokkal állott ott és kétségbeesetten tördelte kezét.

— Menj be, Bazil, atyámnak szüksége van segítségére, — szolt hozzá Bodo, mikor mellette elhaladt.

— Oh istenem, hagnagy ur — oh istenem, mi lesz abból! — dadogá az öreg, miálatt könyök peregett a nagy arczán.

Bodo barátságosan tévé kezét vállára. — Ücsüsdéj le Bazil, a mi megtörtént, azon már nem lehet változtatni. Te mindig hüdeges és becsületes szándékkal voltál irántam és nem leszel elhagyatva, míg én élek. Most eredi be atyámhoz és azután jer fel szobámba, még beszélni valóm lesz veled.

IV.

Miután Bodo visszatért szobájába, őszelant karokkal járt ott fel s alá. Arzoa elárulta, hogy volt tudomása a lépések horderejéről, melyet most szándékozott tenni. Hiszen nem kevesebb volt itt az ő. Mint hogy mindennel szakított, mire eddigi élete támaszkodott. És a jövő sötétben és bizonytalanul állott előtte.

Sokkal eszesebb volt, semhogy ne látta volna tisztán az szándékának nehézségeit. Azonban tapasztalatai alapján véve eddig nagyon is korlátolt voltak és az ifjuság lelkesedése arra vitték, hogy az akadályokat, melyeket eddig még nem érzett, kiscibnek lássa és hogy erélyt, mely az élet harcában meg nem állotta ki a próbát, tulajdossilja. Még abban a szép korban volt, a mikor azt hiszik, hogy a szilárd akarat hegyeket bír elmozdítani.

A tompa levegő, mely a hónapokig elzárt szobákban szokott lenni, őszeszenorgatta keblét és fejfájást okozott neki. Felnyitotta az ablakot és felnézett az esti égbe, melyen viharzó fellegek kísértetiesen száguldoztak tovább. Nyugaton azonban egy részen át fénylött az esti csillag. Bodo melancholikus vonásai felderültek a ragyogó égitest látására.

— Barátságos, szerencsét jósló jel vagy-e nekem? — szolt halkan. Ilyennek akarták tekinteni. A szerelem lesz vezércsillagom és erőlyem megoszlása az utamat! Hiszen voltaképpen mi az, a mit most hagyok? Ezzé fényes hazugság, vakító

arany füsttel mázolt nyomor és büszke ruhában járó rabslugalaság, a mi arra kényszerít, hogy legnemesebb kinevem, meggyőződésemről lemondjak, azt elfojtsam. És ha a lét harcában nem nyerek egyebet a flugtelenségem és a szabad elhatározásom, úgy végtelen sokat nyertem a cselekvél.

Gondolataiból felzavarta egy ajtókopogtatás. Bazil volt, a ki mély aggodalmas arccal lépett a szobába.

Megbizott-e még atyám valamivel az én rézszerem? — kérde Bodo, visszafordulva.

— Nem hadnagy ur, semmivel. A méltóságos ur — az öreg megakadt.

— Nos, csak beszéj.

— A méltóságos ur nagyon, nagyon dühös volt. Nem láttam oly igaztatlant az naptól fogva, mikor a méltóságos grófné meghalt. Oh, hadnagy ur, nindjárt gondoltam, mikor Barnauer ur hirtelen megérkezett, és olyan sokáig időzött a méltóságos urnál, hogy ennek nem ki vége lesz.

— Barnauer ugynek itt volt?

— Epen, mielőtt a hadnagy ur megérkezett, utazott el.

— Mit akart atyámtól? A dolog nagyon fontos reám nézve.

— Nem tudom, hadnagy ur, hanem az bizonyos, hogy nem hozott valami jó hírt. A méltóságos ur egy órával tovább beszélt vele és mikor leveztettem a déposon, igazi örödgies mosolylyal nézett magára elé, ezt tisztán láttam. És mikor aztán lampát vittem a méltóságos ur szobájába, az asztalon egy okiratot láttam heverni, a mit az író asztalba kellett tennem.

Bodóra nézve nem volt nehéz kitalálni, hogy miéle okmány lehetett az, habár nagyon csodálkozott, hogy Bach és fia elhatározták magukat, hogy egy új hypothékat fogadjanak el. Ennek vámai különös oknak kellett lenni és Bodo ezt kiakarta kutatni. Azonban most nem volt idő az ilyen elmélkedésekre, ha még elakarja éni az esti vonatot. Döntő elhatározásokat azonnal ki kell vinni, és mi is tartotta őt itt vissza?

— Fogasd be a hintót, Bazil, — mondá, — azonnal elutazom.

(Folytatása következik.)

Jól tudjuk mi és méltán várja lapunk közönsége, hogy az „Aradi Közlöny”-ben Arad város, Arad és Csanád megye intelligenciájának lapját írjuk tovább. Nem kaczérokunk a szabadlevél eszmékkel, de ténylegesen érvelünk a szabadlevélügyért, melynek hódítása kiterjed az ország ama nagy táborára, mely olyan osztatlan tetszéssel és rokonszenvvel kíséri a legmunkásabb kormány törekvéseit egy parlamentben, mint a polgári közéletben.

Szükségtelen tehát újra jelezni, hogy politikai tekintetben jövőre is ez a programunk, melytől nem tér el sem gáncs, sem a provinciális, kicsinyes támadások szenvedélye vagy elfogultsága.

Nagy elégtételtünk bírjuk folyton abban a megítélésben, melyben az „Aradi Közlöny”-t Arad város és a két megye notabilitásai s független értelmisége már három év óta részesíti. Ezen ezért maradtunk jóvőre is a jó izlés és a kötelezően fokozott tevékenység útján, hogy az „Aradi Közlöny” közönségének tetszését közzelbocsátva munkánk közérdelemünk ki.

Rovataink gazdagsága és jólétsége mellett, kizárunk azokról minden szenzációs hajászatot, mely elfajultságában már a komoly naplósítótól eltérő támadja meg.

Vezérvonalainkat részben ezután is kiváló budapesti publicisták írják, akik a most megindult politikai élet nevezetesebb eseményeiről első kézből fogják értesíteni az „Aradi Közlöny”-t.

Regényeink szünet nélkül fogják lapunk társaságában a szórakoztató elemet képviselni eredeti tárczáinkkal együtt.

Közgazdasági és gazdasági rovatunk továbbra is közönségünk igényeinek legfőbb kielégítésére való tekintettel fog szerkesztetni, midőn arra törekszünk, hogy Arad város, Arad és Csanád megyék közgazdasági és társadalmi ügyei a közérdek szempontjából nyerjenek mindig megoldást.

Erre a programra támaszkodva, reméljük lapunk támogatását és terjesztését az „Aradi Közlöny” közönségétől.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztősége.

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek a szeptemberi részét lejték, hogy előfizetésük megújítását szíveskedjenek az alábbi pontos székülködésben felmutatni.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

ARADI KÖZLÖNY

(Megjelen mindennap)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre 12 — kr
Fél évre 6 — „
Negyed évre 3 — „
Egy hónapra 1 — „

Videkre székülködés:

Egy évre 14 — kr
Fél évre 7 — „
Negyed évre 3 — „
Egy hónapra 1 — „

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

HIREK.

ARAD ÉS VIDEKE.

Oktober 6.

Ma október hatodikán 39-ik évfordulója, hogy a magyar nemzet tizenhárom hős tábornoka itt Aradon vértanuhalált szenvedett.

Ez örökméltó nap kegyeletet megünneplése céljából, az aradi 1848-49-iki honvédegyület, együttesen Aradváros ifjuságával

Gyásznapot tart, melyre Aradváros közönségét házias tisztelettel meghívjuk.

Délután 10 órákor gyásztisztasítást lesz az aradi minorita-átynak templomában, mely után kivonulnak a vértanúk kivégeztetés helyére, hol az emlékünnepély a már megjelölt(*) sorrend szerint fog megtartani.

Lukács Miklós,

az aradi 1848-49-iki honvédegyület elnöke.

Barabás Béla dr.,

az ifjusági rendező bizottság elnöke.

A kegyeletos ünnepélyre tegnap Debrecenből és Budapestről érkeztek vendégek. A budapesti tudomány és műveltség képviselőiben Orbán Balázs és Pándy István egyetemi polgárok a délutáni székülködéssel érkeztek meg, ugyanazon vónattal jött Budapestről egy honvéd Pásohé szül. Löböttük Márti 1848-49-iki főhadnagy, kik a forradalomban Carl főhadnagy néven szerepelt, s a forradalom után egy fél évig az aradi várban volt fogva, továbbá Weiss Antal főhadnagy és Déry Mihály honvéd. Az érkező vendégeket a vónattal a rendező bizottság élén Barabás Béla dr. fogadta s azután a „Három király” szállóba szállásolta el. Debrecenből a reggeli vónattal megjötték Báthory Gábor és Sárosy István agg honvédek, kik koszorút is hoztak magukkal.

Tegnap este Wittmann vendéglőjében gyűltek össze a vendégek barátságos vacsorára; ott voltak többen az aradi öreg honvédek közül is és az ünnepélyt rendező bizottság.

Az „Aradi Közlöny” tegnap székült.

Arad város országgyűlési képviselője, Falk Miksa a következő levelet intézte Barabás Béla drhoz, a mai ünnepélyt rendező bizottság elnökéhez:

„Tekintetes dr. Barabás Béla urnak, mint az október 6-iki gyásznapot rendező bizottság nagyjérdemű elnökének Aradon:

Mélyen tisztelt elnök ur! Nagybecsi meghívásáért fogadja legszívesebb hálám kifejezését, legnagyobb sajnálatomra ez időszent nem hagyhatom el a fővárost és így nem vehetek részt azon kettős ünnepélyen, melyet önök kegyeleto október 6-án rendezni készült. Kettős ünnepélynek mondom, mert az gyász-ünnepély, mely kifejezi a nemzetnek, nem egy pártnak, hanem az az alkalommal teljesen egyetértő összes nemzetnek a feletti fájdalomát, hogy a napon hős fiaink ily nagy számát kelle elvesztenie, de egyszersmind hálá-ünnepély, mert soha meg nem szűnhető hálá illeti meg azon halhatatlan mátyrokat, kiknek hamvaiból habár csak évek múlva, de utóvégre mégis feltámadt Magyarország alkotmánya

Kérem mélyen tisztelt elnök ur, adjon kifejezést, ha alkalom kínálkozik, imént nyilvánított érzelmeimnek, ki szíves baráti kezszerítással maradtam mélyen tisztelt elnök urnak

Budapest, 1888. okt. 2.
Kész köteles honfitárs
Falk Miksa.

Felhívás. Az aradi 1848-9. honvédegyület tagjai felhívják, hogy október 6-án reggel 9 órakor Lukács Miklós honvédegyületi elnök lakásán megjelenni szíveskedjenek, honnan a templomban és a vesztőhelyen tartandó ünnepélyre zászlónk alatt kivonulunk. A zászlók és

A király adománya. O felsége a szentléányfalvi róm. kath. iskola építési céljaira magánpénztárából 100 frtot adomá nyozott.

Megsemmisített sajtóbírósi ítélet. Albu István román resiczai görög keleti tanító sajtóperét — kit az aradi sajtóbírósi tudvalévőleg a „Rumünische Revue”-ben közölt ígató cikke miatt egy évi államfogházra és 500 frt pénzbírságra ítélt — csőtörtőkön tárgyalta a kir. kuria I. bírói tanácsa. A kuria alaposnak találván Albu által semmiségi panaszában felhozott kifogásait az eljárást megsemmisítően, a pórt egy igazságügy miniszter által delegálandó újabb esküdtszék elé utasította.

Uj telekkönyvi hatóság. A világi kir. járásbírósi sajtó területére telekkönyvi ügyekben bírói hatáskörrel ruházott fel az igazságügyminiszter által.

A Sárosy-ünnep megtartását az aradi Kölcsey-egylet tudvalévőleg a jövő tavaszra halasztá. Akkor fogja leleplezni az emléktáblát a borosjenői házban, melyben Sárosy Gyula született. Akkor jelenik meg a Sárosy-album is, a költő életére és műveire vonatkozó dolgozatokkal. Az elhalasztás oka az, hogy Aradon a közel multban számos ünnepély volt s különben is szabad ég alatti ünnepeteket célszerűbb tavaszkor, mint az esőre válható ősszel rendezni.

Kölcsey-egyleti tagdíjat fizettek 1888-ra következő vidéki tagok: László Lajos (Budapest), Institoris Gyula (Alesch), Szathmáry Károly (Pankota), Zehe János (Világos), Csepregi György (Uj-F. Varas), Csikay Sándor (Radna), Szirmai János (Buttyin), Ormi Mór dr. (B-Sebes), Petrucz János (Sopron), Raskó István dr. (Nagy-Kikinda), Suhajda Béla (Somoskegy). Az elnökség.

Nagy tüvész pusztított — mint lapunknak írják — f. hó 4-én Kerüls községben, hol a jelzett napra hajnali 3-4 óra között Herló Györgye kerülsi lakosnak a közszeg délnyugati sarkán fekvő szalmával fedett lakháza eddig ismeretlen okból kigyuladt s az erős szél által az égő tető annyira felkorbácsolott, hogy az üszkők a negyedik szomszéd házáig is elhajlattak. A tüzet minden igyekezet dacára sem sikerült lokalizálni mindaddig, míg az utca egyik ház során végig nem hatolt a közszeg tulsó széléig nem ért, elhamvasztva az utjába eső épületeket. Atkapt az utca másik házsorába is, hol 6 ház és több melléképület szintén elhamvasztott. Eléggett összesen 27 lakház, 7 melléképület és 3 drb. ház sertes. Emberélet áldozatul nem esett. Az októbert kár 10-12 ezer forintba becsültetik s ebből 5400 frt érték volt csupán tíz ellen biztosítva.

Esküdt. Schanongel Albert aradi kereskedő Auréla leányát f. hó 14-én délelőtti 11 órákor vezető oltárhoz a helybeli ír. imaházban Dr. R. Adolf Temesvárról.

A vasúthoz vezető út építésének utolsó akadályát is el van odává azal, hogy a Csiztronyi-féle telek ma bíróság át fog adni a városnak. A tulajdonos és a város tudvalévőleg a kisajátításra nem tudtak meggyezni, minthogy Csiztronyi mesés árát kéri, ennél fogva a város bírói uton sajátítja ki a szükséges teleket, s miután a per eldőlött a becses telek bősége által megállapított becsár 2000 forint bírói leltébe helyeztetett, a telek már most birtokba adatik.

Az aradi pénzügyörög a felettebb megszorodott teendők folytán két biztoságra osztott be. Az egyik biztoság hatásköre Arad város területére terjed ki, e keütlehez vannak beosztva a szeszgyárak is, a másik kerütlehez Arad azon vidéke, mely eddig is az aradi pénzügyöröghöz tartozott, osztott be. Az első kerütle biztosai P. Ittner Árpád marad, a második kerütlehez F. Ábrý Sándor nevezetett ki biztosnak.

A javíthatatlan. Nagyakról írják: Egy nappal előbb ugrott meg a baltonysai börtönből s már újabb blntényt kísélt meg. Ujja Nagyakon keresztül vezetett s nem akarta, hogy a városban léteinek nyomra maradjon. Látogatással tisztelte meg tehát Friedmann reggelierőt, természetesen oly időben, a mikor az fogadásra nem nélt készen lenni. Most is, hogy az ipse nála megjelent, Morpheus karjai közt pihentette napi munkától fáradt tagjait. E vendég volt előg udvarias s nem háborogta nyugalmát. Megyelmével a Wertheim-szekrényt tinte, a melyet addig cizirgatótt, míg előtte meg nem nyilatkozott. 7600 frtot rejtett a szekrény méhében, a mely összeg csakhamar az éjjeli vendég szívéhez színt. A távozás — változás kedvéért avagy szokásból — az ablakon keresztül volt tervezve. Ez egyszer azonban oserben hagyta az ípszt az ügyessége. A fatáblának eddig motoskált, míg a nesze a házigazda főlesmett. A hivallat látogatott észre vette, neki roham s megragadta. Dulakodás támadt s Friedmann alul került. A betörő torokt szoritotta össze, de szerencsére a mellék-szobában fekvő fia meghallotta segélykiáltását, behatolt atyjához, kinek segítségével a zsványt ártalmatlanná tette. A 7600 forint visszakért a szekrénybe, a javíthatatlan zsvány pedig a dutyiba.

Humor és adóság. Amily különösen elütö egymástól a két szó, mégis együvé került a mult napok egyikén egy helybeli vendéglőben. X. ur néha puffra iszik s midőn a legközelebbi alkalommal megjelent, rendesen elfelejti, hogy az adósok könyvébe került. Így történt a minap is, ezuttal azonban fizetett. Fizetés után a vendéglő igy szól: „Uram önnek tegnapielőtről még 5 pohár söre maradt.” A vendég nyomban kész volt a válaszzal: „Üntse ki, kérem üntse ki, biztosan tudom, hogy azóta már megszavanyodott!”

Honvéti ellenőrzési szemle Makón. A honvédelmi előírás szemle megtartására a m. kir. 5-ik honvédi gyalog lödandárhoz tartozó makói illetőségű 1877. évbéli közvetlen besorozott és ugyan- éven ében a közös hadsereg tartalékából áthelyezett, valamint az 1878, 1879, 1880, és 1882. évbéli gyaloghonvédek részére f. évi október 28-án ugyanazon évfolyambeli huszarak, nemkülönb a vidéki illetőségű honvédek (Landwehr) részére folyó évi október 10-én napjának mindenkor délelőtti 8 órája tüzezt ki. Makó város házához, melyre a folyó évből fegyvergyakorlaton vagy tényleges szolgálatban részt nem vett makói és vidéki illetőségű honvédek vagy Landwehrre oly ügyelmezéssel hívatnak meg, miszerint elmaradás esetében egy később kitűzendő utóellenőrzési szemlén Szegeden folyó évi november 10. és 26-án a honvédkönyvnyában lesznek kénytelenek jelentkezni, esetleg a katonai szabályok értelmében szigorúan fognak büntetett.

Uj különleges szivarka. A m. kir. dohánygyárak kiúpusítói igazgatóság a dohánylével borítottakkal készített s eddigelé csakis a főváros területén ársított különlegességi „Salon” szivarkáknak szópókával 50 darabot tartalmazó dobozokban 3 frtnyi és 10 darabot tartalmazó dobozokban 63 krnyi áron való áruba bocsátása f. évi október 15-től kezdve az egész ország különlegességi áruaira kiterjesztette.

Elvesztett legyező. Egy ezredura legyező, melyre emléksorok vannak jegyezve, vezetett el tegnap délelőtti a vasúthoz vezető uton. A becsültetes megtaláló kérétt azt lapunk szerke ztőségéhez juttatni, hol 5 frtnyi jutalomban részesül.

Távirat.

A budapesti bányakerületi közgyűlés.

Budapest, okt. 5. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A bányakerületi ágostai szuperintendencia közgyűlése kimondta, perhorreskalja, hogy azon személyek ellen, kik a kivi ünnepélyben résztvettek, a kerületk köldötti utasítandók, hogy a conventen odahassanak, hogy megtörtöl intézkedések hatályosan foganatba vésessenek. — Hurbán pázuai lelkesre nézve kiderült, hogy nem ő volt Kievbén.

A német császár Bécsben.

Bécs, okt. 5. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A király Henrik porosz hercege, korvett kapitányá nevezt ki. Vilmos kisértebből sokat re djelekkel tüntetett ki. A szász király megérkezett s a pályaudvarban a király fogadta és Schönbrunnba kísért. — Lipót bajor herceg is ideérkezett. — Vilmos császár délelőtti a trónörökösét lauzi vadaskertben vadászott, azután Schönbrunnban villasreggeli volt, melyen a király és Stefánia főhercegnő is résztvettek. — Reggeli után Vilmos császár legszívesebben elbucszott az uralkodótól s a vadászásásgal Mürzschlagba utazott. Vilmos császár kisérte tizedikén megy Mürzschlagba, honnan Vilmos császár még aznap elindul Rómába.

Alsó-ausztriai tartomány gyűlés.

Bécs, október 5. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az alsó-ausztriai tartománygyűlésben a Gleier és társai indítványt nyújtottak be Németország és

Ausztria-Magyarország közt közös vámterület létesítése érdekében, valamint hogy Magyarország és Ausztria közötti vámcsorompó állítások fel, a magyar gabonaversenyének meggátlása céljából.

Színház.

— október 7.

A „Buborékok” Csiky Gergely vígjátéka került színe ma este, s minden ha bozás nélkül kimondhatjuk, hogy ez előadás a drámai személyzet kiegészítésének szükség voltát előadhatná tette. Egyes kiváló erők működtek ugyan közre, de az összájtás általán nem elégtett ki, mert több szerep gyenge közben volt vagy olyanokra volt bízva, a kiknek az szerepükön kívül esett. Az egész előadás mozgató ereje, öltető erme csak Bácsné (Solmay neje) volt, a ki behízonlotta színpadhoz szokott élénk játékkal, kellemesen esengő hangjával, sz-rep tudásával és farszító szerepének az utolsó arnyalatig átértésével, hogy még sokáig lehet nagyon is hasznavehető tagja a drámai színésznek. Megyaszay E. (Szerafin) a második és harmadik felvonásban kitűnő volt, a szenvedély, s utóbb a fájdalom kitöréseiben a kellő energiát fejtette ki, de az első felvonásban ismét sajátoságos hidegséggel játszott. A kisbú női szerepek közül öz. Szereszkmet Breznai Annának adták, a kin-ek ez a szerep nem való, s szinte sajnáltuk benne. Hava s Arankát (Solmay Aranka) az uj színházi évadban ma láttuk először, de szerepe jelentéktelen lévén, egyebet nem konstatalhatunk, minthogy ily kedves jelenség, minő volt. Dera Paula (Solmay Gizella) elég jól mozgott, de éles hangját kissé modernális kellene, mert az ellentétben volt a szerepe által kívánt szendegéggel. Kazaliozky (Ráby Miklós) a második felvonás végjelentésén túlerős volt hangban, s mozdulatokban is. A hasulói társadalmi állásu egyének közt olyan tiszgias nem fordulhat elő a nővel szemben. A hivatali becsültetés ért csapás felett a lejutó fájdalom kitörését egészen másképp képzeljük. Bács (Solmay) igen jó felett meg szerepnek, s Fenyéri is igen jó Marosán Demeter volt; a társulat s zorgalmas és értelmesen szaváló tagja megérdemli a figyelmet. Szépe Aladár (Solmay Róbert) kis szerepében otthonos volt, s még egy jó tulajdonsága miatt ajánljuk őt mint a társulat egyik-menkifor tagjának: eleganciával öltözik, a mit mi az aradi színpadon a férfiakról is megkívánunk. Mezei Péter (Solmay Béla képviselő) egyszerűen semmit sem csinált a szerepéből, mert az a borzost együgyűség, a melyet bemutatott, nem mondhatlakitátnak; azután maszkja és öltözéke is bíralaton alól állott. Kóvessi (Chupor Aladár) jól alakított s az utolsó felvonásban derűtséget is keltett, míg Szendrői a Marosán Tamás szerepében próbálkozott, s elég szerény is volt, de hiába, mozogni még nem tud.

Diszlelőadás lesz ma az aradi vértanúk kivégeztetésének évfordulóján a színházban. Szígligeti történeli drámája II. Rákóczy Ferenc fogsága körül esz alkalommal színe. — Vasárnap Felhő Klári Rátay pályanyertes népsziműve adatik a társulat csaknem valamennyi elsőrendű tagjának közreműködésével. Előadásulében vannak Kisasszony felesége m operette, A siker új vigjáték, Csavargó operette és a Bébé francia bohózat.

Szerkesztői üzenet.

F. K. (Arad) A kérdéses közgyűlés tárgysorozatis közöltük már a szeptember 30-iki szám hírei között. — Köszönjük a figyelmeltetést.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos piaci árak Aradon.

— Október 5. —

Gabonamélték: tiszta buza legnehezebb 7 frt — kr, közép 6 frt 70, kétszeres legnehezebb 6 frt — kr, közép 5 frt 60 kr, rozs legnehezebb 5 frt — kr, közép 4 frt 80 kr, árpa legnehezebb 5 frt — kr, közép 4 frt 80 kr, zab legnehezebb 4 frt 70 kr, közép 4 frt 60 kr, rotek-repeze legnehezebb — frt — kr, uj kukorica 4 frt — kr 100 kilonként.

Liszt: legfinomabb 0-as — frt — kr, legfinomabb — frt — kr, zsemlye — frt — kr, fehér kenyér — frt — kr, fekete kenyér — frt — kr, rozs — frt — kr, tengeri — frt — kr, mmkint. Dara tiszta buzából — frt — kr, Arpakása — frt — kr, mmkint.

Hüvelyesek: borsó — frt — kr, bab — frt — kr, lencse — frt — kr, köleskása — frt — kr, burgonya — frt — kr méter mázsánként.

Széna: 1. kötött legjobb 4 frt — kr 11 középszeru 3 frt 50 kr, kötetlen: legjobb 3 frt 50 középszeru 3 frt — kr egy mázsza.

5. Kötött vagy ágyi szalma: legjobb — frt — kr, középszeru — frt — kr egy méter mázsza.

6. Takarmányszalma: legjobb — frt — kr, középszeru — frt — kr, egy méter mázsza.

7. Alomszalma: legjobb — frt — kr, középszeru — frt — kr, egy mázsza.

8. Fa: bük — frt — kr, cser — frt szilfa — frt — kr, feuyó — frt — kr egy kömm.

9. Hús: marha — kr, borju — kr, disznó —, juh 32 kr: disznóvár 70 kr, szalonna — kr vaj — frt olvasztott vaj — frt — kr 1 kiló.

10. Végessék: Borsesz — kr, tej — kr, fehér ó bor — kr, fehér uj bor — kr, vörös ó bor — kr, vörös uj bor — kr, cezet — kr, pálinka (szilva) — kr, sör — kr, egy liter.

11. Zöldség: Kel (Kohl) — kr, kalarabé (Kholerabi) — kr, veres vagy cizklarépa — kr, sárga vagy murekrépa — kr, veresbagyina — kr, fokhagyma — celler — kr, petrezselyem — kr, pastinak — kr, leveles, földszeg (Suppengrün) 10 kr, tojás darabja — kr, bors — frt — kr, paprika — frt — kr, kilogrammonként, paradicsom — kr, saláta — kr, 100 ugorka — kr.

VECEYES KÖZLEMÉNYEK.

A vetések. A földmívelési miniszteriumhoz szeptember 25-től október 1-ig bejárólóg beérkezett hivatalos jelentésekkel a vetések állásáról és a mezőgazdasági állapotról a következő részeket közölhetjük: A tengeri törés általában az egész országban folyamatosan van; a csövek köllőleg fejlődtek, kevés kivétellel mindenütt jól értek meg és részünt közepes, részünt kielégítő termést adnak. Burgonya: nagybárra már mindenütt kiesztek; az eredmény különböz, kitűnő és a teljesen rossz között ingadozik. — Így igen jó a termés Esztergom, Pozsony, Szabolcs és az ordéyi vármegyek legtebbjében, míg Arva, Lipót, Trencsén, Szepes, Bihar megyékben igen gyenge és sok helyt nagyon rothadt. Cukor — és takarmányrépa: a Duna vidékét kivéve, hol az utóbbi esőkre jól fejlődik, általában a hosszantartó szárazságban nem növekedett, többnyire apró, helyenkint már szedni kezdik. Szőlő: a kedvező időjárás mellett igen szépen érik, a szíret a legtöbb vidéken folyamatosan van, a termés általában jó, helyenkint kitűnő minőségű, de kevés. Gazdasági munkálatok: a szántás és vetési munkálatok — a mennyire ezt az időjárás megengedi — folyamatosan vannak. — Összvetések: sok helyt a kedvezőtlen száraz időjárás következtében lassan keltek; ott hol az idő kedvezett, szép, ott helyenkint buja vetéseket is láthatni.

Szusz-üzlet.

(B.) Készaru nagyban 54—54.50, kicsinyben 55, hordó nélkül per 100 liter 9. beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabonafőzsede.

Gyenge kínálat mellett a vételkdy tartozkó volt, csendes irányzattal, 12,000 mm. jött forgalomba és néhány krral olcsóbb áron adatott el. Buza tavaszra 8.50—8.51, buza őszre 7.72—7.73, zab tavaszra 5.54—5.56, tengeri tavaszra 5.37—5.38.

Hivatalos árlolyan

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1888. évi október hó 5-én.

Magyar aranyárak 4. sz.	100.10
magyar papírpénzek 5. sz.	9.50
magyar vasúti kitélő	149
magyar keleti vasúti államkitélő 1. kib.	97.25
magyar keleti vasúti államkitélő 2. kib.	100
magyar keleti vasúti államkitélő 3. kib.	112.50
magyar földhermentesítési kitélő	104
magyar földhermentesítési kitélő. záradék	164.50
Temesbányai földhermentesítési kitélő	104
Temesbányai földhermentesítési kitélő. zár.	104.50
Érdelyi földhermentesítési kitélő	104.50
Horvát-szlavon földhermentesítési kitélő	104
Magyar szőlőhermentesítési kitélő	104
Magyar ügyelmezési kitélő	130.50
Tiszasszályozási és szegedi kitélő	127
Osztrák járadék papírban	81.30
Osztrák járadék ezüsten	82.10
Osztrák járadék aranyban	110
1880-iki osztrák államszerződés	139.50
Osztrák-magyar bankrészevény	873
Magyar hitelbankrészevény	309
Osztrák hitelkitélő részvény	309
Cs. és ki. arany	5.73
20 frankos arany (Napoleon)or	9.59
Német bírdalmi márka	69.50
London	121.85
20 markos arany	1190

DISZELODÁS.

MAGYAR SZINÉSZET.

Aradvárosi színház.

Folyó szám 2. Kisbérlet 5. szám

Szombat, 1888. évi október hó 6-án.

II-ik Rákóczy Ferenc fogsága.

Történeli dráma 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Zrínyi Ilona	—	Szentosi Ilona.
Ferenc, fia	—	Kazaliozky.
Zrínyi Boldizsár	—	Mexei Péter.
Károly, hesseni fejedelem	—	Győre.
Amália, leánya	—	Bora Paula.
Graf Buccellini, kanzellár	—	Szalkay.
Koloncs, bíbornok	—	Rózsa Dező.
Longueval, kapitány	—	Szép Aladár.
Lehmann Gottfrid, Rákóczy barátja	—	Szendrei.
Olivér, Lehmann öccse	—	Vertán Anna.
Knittelus jesusita páter	—	Fenyéri Mór.
Graf Borcsényi Miklós, magyar főnemes	—	Bács Károly.
Graf Vay	—	Szilassy.
Solár parancsnok	—	Beesky.
Jörgér	—	Hervai.
Kamarás	—	Szabó B.
Elő.	—	Virág.
Második	—	Horváth Rósi.
Nótárius	—	Kresssi.
Graf Osting	—	Bécsy.
Graf Traun	—	Hovesi.

Kezdeté 7-ór. vége 10 órakor.

Holnap, vasárnap, október 7-én adatik:

Felhő Klári.

Énekes vigjáték. Írta: Pálgy.

Felolós szerkesztő:

HUNDY ÁRPAD.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Október 4-én.

	Pénz	Áru		Pénz	Áru		Pénz	Áru
M. kir. arany. adóment. 4% . . .	100 50	100 80	Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	Pesti közti vaspálya	403	405
M. papírjardék adóment. 5% . . .	—	91 20	Osztrák hitelintézet	310 30	310 50	Pesti közti vasp. élvezet-jegyek	110	215
M. vasúti köl. 120 frt o. é. (300 fo.) 5%	146	147	Osztr.-magyar bank	873	878	Budapesti III. ker. takarék. . . .	108	110
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	146	147	I. magyar iparbank	153	155 60	Országos központi	452	457
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.)	—	—	Pesti magy. keresk. bank	712	715	Pesti hazai első	7325	525
adóment. 5%	97 50	98	Bécsi bizt. társulat	199	203	Egyesült Budapest fővárosi takp.	452	455
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.)	—	—	Bécsi élet- s. jár. bizt. társ. . .	210	215	Magyar Ált. takarékp. részvény.	88	89
adóment. 5%	114 50	115 50	Előb. magy. általános bizt. társ.	3050	3075	Alagat	145	147
M. 1876. kel. aranyban (els.) adó-	—	—	Ponciere pesti bizt. társ. . . .	70 25	71	Áll. átlagos waggon kölcs. társaság	69	72
ment. 5%	120	130	Magyar-francia bizt. társ. . . .	175	180	„Franklin”-társulat	198	200
M. kir. nyerevény-kölcsön 100 frt	120 50	130	Pannonia viszb. társ.	975	986	Ganz és társas. vasúti. és gépgyár	826	830
50 frt drbja	126	136 50	Concordia malom	525	528	Geschwindt-féle szeszgyár	330	332
Tiszai és szegedi kölcsön 4% . .	126	126 50	Előb. budapesti malom	1030	1040	Gyapjút. és biz. I. magyar	246	250
M. k. földm. kötvények 5%	104 50	105 50	Erzsébet malom	242	244	Keresk. épülete	675	—
„rad. 5%” 1867. zá-	104	105	Hengermalom	525	530	Kő nyvnyomda „Atheneum”	444	448
M. k. földm. kötvények tőmési 5%	104	105	Lutza malom	252	255	„Pesti	1070	1100
„rad. 5%” 1867. zá-	104	105	Molnárak és sítők malma	353	354	Köszénb. és téglagy. (Drasche) . .	221	222
M. k. földm. kötvények horvátth-	104	105	Pannonia malom	755	760	Nemzetközi waggon-kölcsön-rész-	59	60
orsz. 5%	104 50	105 50	Viktoria malom	130	132	vény-társaság	100	101
M. k. földm. kötvények erdélyi 5%	104 50	105	„Adria” m. tengeri hajóz. részv. t.	175 50	176 50	Pesti építő-társaság	171	172
„(100 frt 5%	98 50	99 50	Ált. földm. vasút 5%	154 50	155 50	Rimamurány-szalgotárj. vasútvtr.	152	154
Szabolcs-márvány. kölv. (100 frt) 5%	100	100 50	Báttaszék domb.-zakány vasút 5%	172 50	173 50	Salgótarjáni közszénb.	810	820
Pest var. kölcsön 1870. évből 6%	159 50	107	Déli vasút 5%	142	143	Schlick-féle vasú. és gépgyár . . .	370	274
„1871. évből 6%	107	109	Északkeleti vasút 5%	160 50	161 60	Sóskuti kőánya	110	120
Budapest fűv. 1880. kölcsön 6%	100 75	101 50	Győri vasút 5%	157 60	158	Szálloda-részvénytársaság	104	106
Budapesti bankgyes. részvényt.	100	100 50	Kassa-odderbergi vasút 4% . . .	232 50	233	Téglá- és mézgyártó utlak. . . .	25	255
Magy. ált. hitelbank	281	281 50	Magyar galiczi vasút 3%	—	—	Törk. föld. ányrészvény	102	105 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. inv. elismv.	—	—	M. ny. v. (sz. győz-gráczai vasút 5%	—	—	Gőz táglagyár kőányai szelvi. nélk.	—	—
Magy. lez. s. pénzváltóbank	89 25	89 60	Osztrák államvasút 5%	—	—	M. jelz. bank ny. kölcsönköt. 4 sz.	—	—
			Pécs-lacsi vasút 5%	—	—			
			Tisza vidéki vasút 5%	—	—			
			Osztr. dunagőzhajózási társ. 5%	—	—			

Kérem.

Egy jó karban lévő két kör járó malomszerkezetet óhajtok vásárolni. Felkérem mindazon tulajdonosokat kik ilyen eladni szándékoznak, sziveskedjenek azt levélileg tudatni.

Tafler Bernát

Megyes-Bodzás Aradmegye.

1804 1888. pmoz.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségénél az 1200 frt évi tiszt. fizetéssel kapcsolatos iskola felügyelői állás betöltésére jelen. azon tanfőnök, kik ezen állást elnyerni óhajtják, ezennel felhívtnak, hogy pályázati kérvényüket hozzám a f. évi október hó 8-ig bemutassák.

Salacz Gyula, kir. tanácsos polgármester

15618 1888.

Hirdetmény.

A cs. és kr. 33-ik hadk. kerületi parancsnoksággal történt közös megállapodás folytán, az ellenőrzési szemlének megtartása f. évi október hó 18., 19., 20., 21., 22. és 23-án, és az utóellenőrzési szemle f. évi november hó 11. és 12-re határozott.

Ezen szemlére 1878. 1880. 1882. 1883. és 1884. évből, illetőleg az összes a városban tartozkodó helybeli vagy idegen illetőségű tartósan szabadságot tartalékos és póttartalékosok az aradi városban a cs. és kr. 33-ik hadkiegészítő parancsnokság hivatalos helyiségében és pedig 1888. évi október hó 18. 19. és 20-án a helybeli és október 21. 22. és 23-án az idegen illetőségűek mindenkor pontban reggel 9 órakor katonaiskolájukban könyveikkel szemlére megjelenni köteleztetnek.

Kivételnek az utasítás 46. §-a értelmében a) azok, kik ugyanezen évben tényleges szolgálatban állottak, vagy katonai kiképzésben részesültek vagy tartalékbeli fegyvergyakorlatot teljesítettek; b) az ugynevezett tényleges szolgálatra, katonai kiképzésre, vagy tartalékbeli fegyvergyakorlatra bevonult azon egyének, akik betegség miatt, vagy katonai felügyelőség bizottság elvételekkel az őrizetbe vételükre elrendelték és pedig akkor is ha bemutatók elmaradtak; c) az igazolvánnyal ellátott tartósan szabadságot tartalékosok, kik nyilvános szolgálatban véglegesen vagy ideiglenesen alkalmazva vannak; d) a büntetésben vagy vizsgálati fogságban állók, s a feltétlenül szabadlábra helyezett fegyveresek is; e) a tengeri utazási engedéllyel vagy külföldre szóló utlevellel ellátott egyének, ha tényleg hajón vagy külföldön tartózkodnak; f) azok, kik az ellenőrzési szemle idejében a csendőrségnél állanak szolgálatban; g) az utóegyenek és póttartalékosok azon csztendőkben, melyben besoroztattak, végre h) az 1882 évi XXXIX. törvénycikk 5. §-ában megjelölt s még a legénységi állományban levő lelkesek.

2-szor. Minden tartósan szabadságot tartalékos és póttartalékos a fent kitűzött időben és helyen pontosan megjelenni tartozik, figyelemztetvén hogy az elmaradottak, vagy akik a meghatározott 9 óra után érkeznek, elutasítottak és az utasítás 48 § 12. pontjához képest utószemlére újból bevonulást köteleztetnek, elvégre mindazok, akik elmaradásukat szabályszerűen nem igazolhatják, ugyanazon utasítás 49 § 7. pontja értelmében az illető katonai parancsnokság által szigorúan fogják megbüntettni.

Aradon, 1888. szeptember hó 28-ik napján.

Arad sz. kir. város tanácsa.

Kérem haszon, nagy forgalom.

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legújabb árucikk-ekkel dusan ellátam **kézmű-, rövid-, norinbergi-, fehérnemű-áru** és **gyermekjáték-üzletemet.**

Leszállított árak, mesés olcsóság és a cikkek finomsága felülmúlhatatlanok.

Egy vég vászon 30 rtf. 4 50 550 6. — 7. — 8. rtf. Csoda creász és szilárdi vászon 5. 6. 7. 8. 15 forintig. Különböző vasmak 12. 14. 16. 18. 20. 25 krajczár. Kanavasz, oxford, zephir, 1 vég 30 rtf 5. 6. 7. 8. 9 rtf. Különböző oxford zephir 18. 20. 22. 25. 30 krajczár. Kartonok, legújabbak 16. 18. 20. 22. 25 kr. Divatos barkotok 16. 20. 22. 25. 27. 30. 36 krig. Kockázott és színes szövetek 16. 18. 20. 25 kr. Creppok, beegok, casimirok, loden. dupla széles, minden színben 30. 35. 40. 50. 60. 70 kr. Fekete lüszterek 20. 22. 25. 30. 40. 50. Fekete tornok, kasimír és Crepp, dupla széles 55. 66. 70. 80. 90. 1. — 150-ig. Finom ezüst mezeikélmék gyermek és férfi öltönyökre 25. 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90. 1. — 150-ig. Vitorlavásznak 20. 22. 25. 30 kr. Törölközők 16. 18. 20. 25 kr. Asztalkendők és pohártörölkők 20. 22. 25. 30. 36. Asztaltörölkők színesek 34. 40. 1. — 120 150. 2 rtf. Asztaltörölkők és asztalkendők 6 személyre 350 4. —, 12 személyre 6 7. 8 rtf. Csipke és juttatógöngyök 20. 22. 25. 30. 40 kr. Zsebkendők fehér és színes 6 drb 40. 50. 80. 1. — 3 rtf. Női- és gyermekcipők csodás olcsó árban. Gyermekcipők 550 650 750 850. Csizmák 90 kr. 1. 120 150. 2. 3. 4. 5 rtf. Finom chiffon, oxford és kretoningek 90 1. —, 120. 150. 180 2 rtf.

Ezeket kívül felhívom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt **5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállítás bázáromra,** mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összállítva. A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel eszedezem.

KILÉNYI ADOLF ARAD,

fűtér, arena épület. a kék golyóhoz.

Postai megrendelésnek pontosan teljesítetnek. Csomagolás ingyen.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak összes állomásain a hirdetés kifüggesztési, valamint a könyv- és hírlapelárutási jognak, 1889 évi január hó 1-től számítandó három évre bérbeadásra, ezennel nyilvános pályázat nyitnak.

Felhívtnak a vállalkozni szándékosok, hogy 50 kros bélyeggel ellátott és jól lepecsételt ajánlataikat ezen címmel. „Ajánlat az 3344/88 számhoz” 1888 évi október hó 10-én d. e. 12 óráig a m. kir. államvasutak forgalmi szakosztályánál (Andrássy-ut 75. sz.) átadják, vagy postán megküldjék.

Bánatpénzül az ajánlott évi bérösszeg 5 százaléka készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, legkésőbb október hó 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő. — Az ajánlatban ennek megtörténte megemlítendő, de a letétjegy nem csatolandó.

A későbbben beérkező vagy bánatpénz nélküli ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A bérleti feltételek a pályázati határ

időig, naponként a hivatalos órák alatt a formai szakosztálynál megtekinthetők esetleg kíváncsiak a posta útján megküldhetnek.

Csak magyar nyelven irt ajánlatok fogadtatnak el.

Budapest, 1888 augusztus 30.

Az igazgatóság.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Sze

Pályázat.

A m. kir. államvasutak dái pályaudvarán f. évi október 31-ik napjáig megüresedő vendéglő üzletének bérbeadására ezennel nyilvános pályázat nyitnak.

Felhívtnak ennelfogva mindazok, kik azt bérbevenni óhajtják, hogy kellő bizonyítványokkal felszerelt és szabályszerűen bélyezett ajánlatukat jövő október hó 10-ik napjáig a m. kir. v. szegedi üzletvezetőségénél benyújtsák, melynek III-ik (forgalmi) osztályában a bérleti feltételek is megtekinthetők.

Szeged, 1888. szeptember 16-án.

Az üzletvezetőség.

Nyomatja és kiadja az UNGER LEIDT. A-tel. A. nyvnyomda Aradon.

ROZSNYAY MÁTYÁS

gyógyszertára

szívesen kínálkozik, minden külföldi vagy bel-földi gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tarti következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és chinin-csokoládé, gyermekeknek könnyen beadható hideglelési elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal korsoroztak. Mind az öt világrészben el van terjedve.

Misera cseppek,

dr. Mayer javított receptje szerint legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felöltök számára, egy üveg 90 kr.

Dorsch halmáj-olaj.

A kereskedésben előforduló minden halmáj-olaj között a legtisztább és leggyógyhatásosabb. Igen könnyen berehető. Egy üveg 1 rtf.

Circassian.

Biztos hatású és ártalmatlan szerekből össze állított hajfestő szer egy üveg 1 rtf 40 kr.

Dr. Bernatzki fogcseppek.

Bármely fogfájást azonnal megszüntet. Egy üveg 35 kr.

Serall-arszenikus.

Az arcon mutatkozó szepők, pattanások és májoltok eltűnésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmúl. Egy tégl 70 kr. és 1 rtf.

Anosmin lámpor.

A lábzsadás és feltörés ellen sikeresen használható. Egy doboz 50 kr.

alóli to kaji bor.

Kittűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírt pincéjéből. Ara egy üvegnek 2.80, 3. 3.50 és 4 forint o. é.

Párisi hűgypor.

Igen használható az arcbőr finomítására. E y skatulya 50 kr.

Érzéstisztító por,

melynek segítségével arany, ezüst, réz, pakfong és acél tárgyakat igen kevés fáradsággal tükörfényesre lehet tisztítani. Minden háztartásban használható. Egy adag 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama.

A megfagyott kezét vagy lábát 3—4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy üveg ára 35 kr.

Lang rheuma ellenes szere.

Mindenféle m. güheléből eredt rheuma és csapozos fájdalmak ellen igen híres és keresett sze. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni szere,

mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ara 40 krajczár.

Minden gyógyszer — a pakolási sekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyancsak alólt gyógyszertárban minden nem vegyviz gátra megbízások elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesít.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerész.

Arad, szabadság-tér I. szám, a „szentháromság”